

Glasilno Društva Novo mesto
Izhaja četrtletno – 15. februarja, 15. maja,
15. septembra in 15. decembra
Odgovorni urednik: Marjan Ivan Moškon
Lektorira: Nina Štampohar
Letna naročnina 5 evrov,
člani dobivajo IZZIV brezplačno
Priprava za tisk: GRAFIKA TOMI
Tisk: TISKARSTVO OPARA

izziv

Novo mesto, 15. februarja 2013

Leto XII, številka 1

Novomeški Glavni trg, ki ga zdaj neusmiljeno obvladujeta mirujoči in premikajoč avtomobilski promet, naj bi letos v sklopu zneska za ureditev starega mestnega jedra vendarle nekoliko pomladili. Česa in koliko naj bi bil deležen še ni podrobno povedano, vsekakor pa upamo, da bodo osvežili pročelja, ki so jih nazadnje pred konferenco mest, da bo dobil spodobne tlake in osvetlitev, območje za pešce, pa še kaj, na kar smo v našem listu že dostikrat spomnili (Foto: Marjan Moškon)

Prenova ali zgolj olepšanje starega mesta?

Občinski svet Mestne občine Novo mesto je v letošnjem občinskem proračunu namenil 200 tisoč evrov za ureditev mestnega jedra.

Na občini predvidevajo, da bo za to treba izdelati enotno zasnovo urejanja s strokovnimi podlagami za obnovo pročelij, postavitev nove razsvetljave, izvedbo uličnih tlakovanj in izbora urbane opreme. Določiti nameravajo celotno podobo mestnega jedra, ki bo izhodišče za projektne rešitve posameznih ureditev.

Ker je način prenove mestnega jedra pomembno odvisen od prometnega režima, bodo za potrebe urejanja prometa izdelali tudi strokovne podlage za spremembo prometnih ureditev v različicah. Letos bodo tako na podlagi pripravljenih strokovnih podlag izdelali prvo stopnjo projekta za izvedbo prenove Glavnega trga in Rozmanove ulice.

Sprejeti odlok o letošnjem občinskem proračunu pa se v tej postavki vsebinsko žal nekoliko razlikuje od predloga o proračunu, ki so ga obrav-

navali na 19. redni seji Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto 20. decembra lani. Ta je namreč predvidel izdelavo

in sprejetje dokumenta z naslovom Politika urejanja mestnega jedra. Potreba po omenjenem dokumentu se je izkazala, kot lahko beremo v omenjenem predlogu proračuna (postavka 23 11 064 004 Ureditev mestnega jedra,

str. 180), zaradi »razrešitev mnogih prostorskih in družbenih sporov« in naj bi služil kot »priročnik, ki bo z določitvijo jasnih ciljev in stvarnih postopkov vodil k logičnim in učinkovitim ukrepom ter

Nadaljevanje na 2. str.

Nadaljevanje na 2. str.

Nadaljevanje na 2. str.

KAKO SO (IN BODO) NOVOMEŠČANI PROSLAVLJALI OBLETNICE

Cesar spremenil ime, Ranković odprl bolnišnico

7. aprila 2015 Novemu mestu ne bo nihče spremenil imena in tudi nove bolnišnice ne bomo dobili, kot se je to zgodilo, ko so Novomeščani proslavljali petsto oziroma šeststo let, odkar je vojvoda Rudolf IV. Habsburški na okljuku reke Krke ustanovil novo mesto in ga tedaj kar po sebi imenoval Rudolfswerth, naši ljudje pa so njegovemu novemu mestu rekli enostavno Novo mesto, saj je bilo res novo, ker prav tam prej ni bilo kakšnega omembe vrednega naselja. Tu sta bili tedaj le razmeroma skromna samostanska posest in skromna vasica Gradec,

ki pa ni mogli biti zametek mestne naselbine, saj nista imeli nobene take funkcije.

Čeprav je kriza in si je v času, ko država v iskanju denarnih rezerv lomasti po socialnih pravicah in državljane sili v revščino, težko zamisliti razkošno praznovanje pomembne mestne obletnice, je vseeno prav, da mesto in občina združita moči, in to storita na dostojen način in poskrbita, da Novo mesto ob 650. rojstnem dnevu ne bo izgledalo preveč staro.

500-letnica

Glavna organizatorica praznovanja 500-letnice

Novega mesta je bila občina, svoj prispevek pa so želela dati tudi društva, je v zborniku Novo mesto 1848-1918 zapisala kustosinja Dolenjskega muzeja Majda Pungerčar. Glavna proslava je bila od 19. do 21. avgusta. Prvi dan so mesto razsvetlili s svečami in igrala je godba mestne garde. Naslednji dan je imela po slovesni maši parada mestna straža, za uboge je bilo kosilo na mestne stroške, popoldne pa so imeli veselico. Zadnji dan proslave so imeli budnico ob petih zjutraj, potem so imeli slovesno sejo in poslušali županov govor, slovesno mašo, ko-

Programski zbor članov

Upravni odbor Društva Novo mesto vabi vse člane
**v sredo,
20. februarja 2013,
ob 18. uri**

v mali dvorani KC Janeza Trdine v Novem mestu na programski zbor KAKO NAPREJ. Društvo je v dvajsetletnem delovanju pomembno razgibalo lokalno sceno in opozorilo na mnoga vprašanja, ki so ostajala v senci ali so se pojavljala le kot občasna skrb posameznikov ali nepove-

Društvo
Novo mesto

zanih delov civilne družbe. Marsikaj smo uspeli, še več pa ostaja vsem nam tistim, ki z vseh strani opozarjajo, da Novo mesto še zdaleč ni izkoristilo vseh priložnosti, ki se nudijo, in ki bi lahko Novemu mestu dale pomembnejšo vlogo v slovenskem prostoru. Vsega samo društvo ne zmore, manjka nam znanja in delavoljnih ljudi, zato se moramo odločiti, čemu bomo v prihodnje dajali prednost, tudi o tem bi kaj povedali, kako naj bi se tega lotevali. Pridite na zbor, ustvarjalna razprava o vseh vprašanjih, ki zadevajo Novo mesto, zagotovljena!

Cesar Franc Jožef je odobril organiziranje loterije v korist mesta in spremembo imena iz Neustädtl v Rudolfswerth. Založili so plakat v spomin pestoletnice, historično
Nadaljevanje na 3. str.

Prenova ali zgolj olepšanje...

Nadaljevanje s 1. str.

omogočal stalen nadzor nad izvajanjem».

V predlogu Odloka o proračunu za leto 2013 še ugotavljajo, da se je v minulih desetletjih »namreč že precej posameznikov in skupin zavzelo v zvezi z vprašanjem urejanja mestnega jedra, opravljenih je bilo precej študij in razčlenitev, predlagane so bile posamezne rešitve, ki pa zaradi neopredeljene skupne politike do urejanja mestnega jedra niso dosegle svojega cilja».

Nadalje v predlogu odloka pravilno zapišejo, da je prisotno mnogo nalog, ki jih je treba v okviru urejanja mestnega jedra rešiti (prometna in komunalna podstat, urejanje javnih površin, objektov, dejavnosti ...) in da so ti »med seboj povezani, tako da jih ni mogoče reševati posamezno in brez skupnega delovanja pristojnih udeležencev«. Zato predlagajo, da se v okviru priprave Politike urejanja mestnega jedra in njenega izvajanja smiselno oblikujeta ustrezna konzorcij in nadzorni odbor, ki bosta izvajanje nadzirala in o njem poročala.

Na seji so predstavili tudi poročilo s 13. seje Odbora za gospodarstvo, ki je bila 19. decembra lani, v katerem ugotavljajo, da so že na 11. seji 26. septembra lani sprejeli sklep, da je »potrebno oživitve mestnega jedra reševati celovito in načelno z enakimi

merili za vse dejavnosti na območju mestnega jedra».

Ker imamo v Sloveniji skromne praktične izkušnje pri izvajanju celovito zastavljenih prenov zgodovinskih mestnih jeder, se z zadrego, kako pristopiti k vsebinsko tako zahtevni nalogi, srečujejo tudi v strokovnih službah Mestne občine Novo mesto. Ali pristopiti procesno, kot je to predvideno v predlogu odloka o letošnjem proračunu, ali projektno, kot je to zapisano v sprejetem odloku? Dejstvo je, da se ekonomska in socialna vloga zgodovinskega jedra Novega mesta zlasti od sedemdesetih let prejšnjega stoletja veš čas spreminja.

Še več, prebivalci mestnega jedra zaradi globalnih procesov in vedno večje mobilnosti ljudi nimajo več vpliva na tradicionalne rabe mestnega središča, ki se vedno bolj prilagaja ostalima dvema skupinama mestne družbe: dnevnim migrantom in uporabnikom mesta. Zadnje razumemo kot uporabnike servisnih storitev mesta, kot so kulturne prireditve, nakupovanje, izobraževanje, turizem, pristočasne dejavnosti, upravne storitve ipd.

Ključni vzroki za slabo stanje našega zgodovinskega mestnega jedra so torej strukturne ekonomske in socialne, spremembe, zaradi česar je treba v procese prenove vključiti vse deležnike, ki izkazu-

jejo do mestnega središča socialni, ekonomski in istovetnostni odnos. Prenova mora zato biti sklop gospodarskih, pravnih, socialnih, urbanistično-arhitekturnih in ekoloških ukrepov za izboljšanje stanja grajenih struktur in življenjskih razmer v mestih za vse kategorije mestnega prebivalstva ob hkratnem ohranjanju istovetnosti mesta in njegove kulturne dediščine ter povečanju njegove privlačnosti.

Olepšanje mestnega jedra oziroma njegovega dela pa pomeni zgolj izvesti določene projekte glede obnove komunalne podstati, ureditve mestnega pritličja in vzpostavitve novega prometnega reda brez videnja o nadaljnji vlogi in pomenu mestnega jedra znotraj celostnega mesta in njegovem prihodnjem socialnem, kulturnem in ekonomskem poslanstvu tako za tamkajšnje prebivalce kot celotno mestno družbo.

In kaj pomeni prvi ali drugi pristop za civilno mestno družbo? V prvem primeru ji je znotraj trdno določenih zakonskih in institucionalnih okvirov omogočeno polnopravno sodelovanje pri podajanju videnja nadaljnega razvoja mesta in posameznih mestnih prostorov, v drugem pa bo njen prispevek omejen bolj kot ne le na podajanje mnenja o prihodnji likovni podobi mestnega jedra.

TOMAŽ GOLOB

Člani Društva Novo mesto med ogledom razstave Novo mesto

Zanimivo Novo mesto

Saj se še spomnite, da ste dobili prijazno vabilo na voden ogled razstave v Dolenjski galeriji z naslovom Novo mesto 1848–1918 v sredo, 14. novembra ob 17. uri? Prišlo nas je kar precej, še lepše pa bi bilo, če bi nas prišlo še več. Tistim, ki niste

tistega, ki jo je leta ali mesece dolgo pripravljali in postavljali, še posebej zanimivo in koristno.

Tokratna razstava v Dolenjski galeriji pa je za Novomeščane še posebej pomembna in koristna. Novo mesto je vpisano med zgodovinska mesta Slovenije in bržkone edino, ki častitljivi starosti navkljub nima stalne razstave o zgodovini mesta. Ni prostora. Precej praznih hiš sameva in propada, s prvim slovenskim Narodnim domom na čelu, prostora pa ni! To nam pove, kakšne vrste oblastnikov imamo.

Razstava je za Novomeščane tudi posebej zanimiva, saj lahko vidijo in spoznajo marsikaj, česar niso še videli ne vedeli. O mestu, s katerem živiš in imaš svoj dom, je pa le treba kaj vedeti, saj je mesto tudi tvoj dom. Videli boste fotografije, podobe in razglednice našega mesta, dokumente, portrete, cesarsko-kraljevi grb iz litega železa, pečatnike vseh vrst in podob, spalnico in salon, porcelan in kristal, lahko boste poslušali orkestrion, glasbeno omaro, ki vam bo zaigrala prijetne in zabavne melodije, medtem ko boste brali program slovesnosti ob 500-letnici Novega mesta, saj bo že čez dve leti mesto staro 650 let. Torej prijazno vabilo: vsi Novomeščani na

Ogled razstave zna biti tudi zabaven (Foto: Igor Vidmar)

prišli, je lahko žal, saj ste zamudili ogled razstave z vodstvom njene avtorice, zgodovinarke in muzejske svetovalke Majde Pungerčar. Morda niste prišli, ker ste bili na odprtju razstave.

Zelo lepo in prav, vendar je na odprtju po navadi veliko ljudi, spremljajoči program in premalo časa za temeljit in počasen ogled razstave. Tako je ogled razstave pod vodstvom avtorice ali avtorja,

Napačna lokacija Mordaxove poti povzroča, da je precejšnji del leta pot neprehodna. Zaradi neprimerne pohodne površine (pesek), voda pesek vedno odnese. Dejstva Mordaxove sprehajalne poti: vzdrževanja v bistvu ni, je pa tudi oteženo zaradi poplav (Foto: Marijan Lapajne)

OD STO π !

*Koalicija razpada.
Eni terjajo načelnost,
drugi branijo si čelnost.
Ulici je vseh zadosti,
Jih mnogo nima kaj nabosti.
Ne da živeti se od hostij!*

Ivan Hrovatič
30. jan. 2013

Cesar spremenil ime, Ranković odprl bolnišnico

Novo mesto (Foto: M. Lapajne)

1848–1918

ogled razstave. Gospe Majdi Pungerčar pa najlepša hvala.

STAŠA VOVK

Nadaljevanje s 1. str. društvo za Kranjsko je pripravilo krajši prispevek o zgodovini novega mesta, šest mož pa je dobilo naziv častni meščan ...

600-letnica

7. april je bil leta 1965 sončen dan. Odborniki občinske skupščine so se ob devetih zbrali v Domu ljudske prosvete na slavnostni seji. Predsednik občinske skupščine Sergij Thorževskij je pred slavnostnim govorom pozdravil predsednika republiškega izvršnega sveta in sekretarja centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Viktorja

Avblja, podpredsednico republiške skupščine Dragico Rome, akademika Božidarja Jakca in ostale goste. V govoru je opisal zgodovinski razvoj Novega mesta, potem pa prebral še pozdravno pismo podpredsednika Socialistične federativne republike Jugoslavije Aleksandra Rankovića, pokrovitelja 650-letnice Novega mesta, v katerem se je opravičil, ker se proslav zaradi državnih obveznosti ni mogel udeležiti. Po slavnostni seji so si gostje in odborniki v Dolenjski galeriji ogledali razstavo grafik akademika Božidarja

Jakca, v spodnjih prostorih galerije pa razstavo arhivskih dokumentov, ki jim jo je predstavil direktor Dolenjskega muzeja prof. Janko Jarc. Sledilo je odprtje stavbe nove novomeške bolnišnice, kjer je imel pozdravni nagovor ravnatelj bolnišnice dr. Oton Bajc, predsednik občinske skupščine Sergij Thorževskij pa je predsedniku upravnega odbora novomeške bolnišnice dr. Ivu Smrečniku predal ključ bolnišnice. V Dolenjskem listu so tedaj zapisali še, da si je novo bolnišnico ta dan ogledala množica Novomeščanov in okoliških prebivalcev in da je nova bolnišnica najlepši spomenik 600-letnici mesta. V Dolenjskem listu je tedaj novo bolnišnico naš član novinar Marjan Moškon poimenoval Spomenik za milijardo dinarjev.

650-letnica

Čeprav je do proslave 650-letnice še dve leti, na novomeški občini že razmišljajo o tem, kaj bodo takrat pripravili. »Na dan ustanovitve, 7. aprila, ki je tudi občinski praznik, bo slavnostna akademija, ki pa bo le vrhunec prireditve, v katere naj bi vključili čim več ljudi oziroma društev, med prireditelji pa naj bi najpomembnejšo vlogo nosili Dolenjski muzej, ki namerava obletnico zaznamovati s posebno razstavo, založba Goga, Kulturni center Janeza Trdine pa tudi nevladne organizacije, ob jubileju bi posvetili posebno pozornost tudi sodelovanju s partnerskimi mesti,« pojasnjuje vodja županovega kabineta Sandra Boršič.

Nove bolnišnice tokrat ne bomo dočakali, če ne bi bilo krize, pa bi morda v tem času vsaj postavili temeljni kamen za nov urgentni blok. Vendar brez

trajnejših pridobitev Novo mesto tudi tokrat ne bo ostalo. Če se bo prenova tržnice nekoliko zavlekla, bo lahko odprta prav ob pomembnem jubileju, na občini pa v tem času že načrtujejo tudi težko pričakovano ureditev tlakov na Glavnem trgu, še prej pa ureditev podzemnih vodov.

Za urejanje mestnega jedra je v letošnjem proračunu namenjenih 200 tisoč evrov, kar je bistveno več kot v preteklosti, ko je bila številka na tej postavki največkrat izražena s samimi ničlami oziroma v zadnjih letih v drobižu. Majhen, a ne zanemarljiv problem pri vseh teh načrtih pa je, da bodo konec leta 2014 lokalne volitve in da je zelo verjetno, da ljudje, ki danes načrtujejo, kaj bo Novo mesto dobilo in doživelo ob 650-letnici, leta 2015 ne bodo brali slavnostnih govorov, kar pa ni razlog, da se ne bi za dostojno označitev jubileja kar najbolje potrudili.

IGOR VIDMAR

Sodelujte v IZZIVU

IZZIV bo lahko kritično obravnaval pereče zadeve tudi z vašo pomočjo, če boste v njem sodelovali s svojimi pogledi, mnenji, predlogi in opozorili. Na željo vas bomo podpisali s kratico ali z izmišljenim imenom, vendar morate uredništvu sporočiti pravo ime, naslov in po možnosti tudi telefon. V uredništvu jamčimo, da bo vaša istovetnost za vse druge ostala tajna. Prispevke pošljite na naslov: za IZZIV, Cankarjeva 37, Novo mesto ali po elektronski pošti

izziv.nm@gmail.com

Zelo dobrodošle so tudi fotografije s podatki, kje in kdaj so bile posnete.

Voden ogled Muzejske zbirke IMV v Drgančevju je lahko prijeten izlet v bližnji novomeški gozd (Foto: Marjan Moškon)

Med vozili IMV v Drgančevju

Jeseni smo se na enem od sestankov upravnega odbora našega društva spomnili, da so nas iz Kluba prijateljev IMV že prijazno vabili, naj si ogledamo muzejsko zbirko nekdanjega velikega in uspešnega IMV-ja, tovarne avtomobilov.

Odločili smo se, da povabimo vse naše članice in člane, da se skupaj odpravimo v Drgančevje in si ogledamo prikaz avtomobilov in prikoličarske industrije na Dolenjskem. In tako smo se zbrali pred velikim, nekdanjim skladiščnim prostorom, kjer sta nas pričakala predsednik kluba prijateljev IMV Božo Kočevar in skrbnik zbirke Vojko Grobovšek. Zvedeli smo, da je v Klub prijateljev IMV vključenih kar tristo članic in članov.

Da so se zbrali in lotili resnega in napornega dela predvsem zato, da bi dolga, velikokrat uspešna, pa tudi težka in naporna pot od podjetja Motomontaža, ki je zaživelo v jeseni leta 1954, do velike to-

varne avtomobilov z imenom Industrija motornih vozil, ne bila pozabljena. Zato so poskrbeli z izdajo monografije Povest o velikanu pod Gorjanci, ki jo je napisal naš član Marjan Moškon, in z dvema dokumentarnima filmoma Povest o velikanu in Vsakemu Podgurcu svoj kos kruha, ki ju je prav tako ustvaril Marjan Moškon.

Hodili smo po dveh velikih dvoranah in si ogledovali različne vrste avtomobilov, ki so jih izdelovali v IMV in zdaj lepo obnovljeni, urejeni in svetleči počivajo ter nekatere spominjajo na čase, ko so jih občudovali, se v njih vozili, in se predstavljajo tistim mladim, ki jih takrat še ni bilo. Ogledali smo si vrsto prikolic ADRIA od začetnih, majhnih in skromnih, do večjih, vse lepših in vse bolj udobnih, pa tudi izdelke tovarne TPV.

Mislil, da sem povedala dovolj. Samo še nekaj. Tistega dne je bilo vreme slabo, hladno, vlažno, mra-

čno. Zunaj ni bilo prav nič prijetno. Nam, ki smo se prijaznemu povabilu odzvali, pa je bilo prav lepo. Vsem, ki niste bili z nami, je lahko žal. Zato vam predlagam: če vas bo katero prvo soboto v mesecu jezilo grdo vreme, se dopoldne od 10. do 12. ure odpravite v Drgančevje in si oglejte muzejsko zbirko IMV.

STAŠA VOVK

V Muzejski zbirki IMV je zbrano skoraj vse, kar so vrli Podgurci kdajkoli sestavljali ali izdelovali (Foto: Branko Babić)

Prenova Kandijske ceste je ta čas največji gradbeni podvig v mestu. Predvsem bodo obnovili podzemne napeljave in cestišče. Zaradi ožine med »vagonom« in Zurčevo hišo so na občini obljubili varen peš prehod z mostovžem nad Krko. Ali ga bodo položili na nosilcih z levega dela slike, ali kako drugače? (Foto: Marijan Lapajne)

Kako se lotiti prenove starega mestnega jedra

Pogoji za prijetno življenje v mestu: ustrezna komunalna podstat, urejene ulice za avtomobilski promet in vozila za posredovanje, mirujoči promet, parkirne hiše, kulturni poslopja, predeli za pešce, prireditvene površine, površine za druženje, športno rekreacijske površine, parkovne ureditve, kolesarske poti.

Razmere pri navedenih zadevah niso najboljše, če že ne slabe. Potrebna je predmetna in vsebinska prenova, da bo mesto oživelo. Za to pa bodo nujni miselni in izvedbeni premiki, ki smo jih sposobni izvesti, če imamo voljo in videnje.

Strategija: razčlenitev obstoječega stanja, priprava projektne dokumentacije, potrebni ukrepi, priprava letnega in srednjeročnega načrta.

Urejene ulice za avtomobilski promet: razčlenitev obstoječega stanja, programska zasnova, določitev prednostnih nalog, priprava projektne dokumentacije, določitev letnega načrta, izdelava srednjeročnega načrta.

Mirujoči promet - parkirne hiše: predvideti parkirne površine znotraj mestnega jedra za potrebe stanovalcev, predvideti parkirne površine za obiskovalce izven mestnega jedra, ureditev prometa - enosmerni promet, priprava projektne dokumentacije, določiti število in velikost parkirnih hiš, določiti prednostne naloge.

Kulturni objekti: Narodni dom, Galerija B. Jakca,

Frančiškani kot celota, muzej in galerija - njihova prostorska dolgoročnost, APT in njegova možna povezava z muzejskimi vrtovi, Kapitelj kot vodilna arhitektura, Knjižnica Mirana Jarca, Kulturni center Janeza Trdine.

Predeli za pešce: Sprehajalna pot ob Krki, peš os od Glavnega trga do Novega trga, povezava na Loko, ureditev Muzejske ulice, ureditev Kapiteljske ulice.

Prireditvene površine - površine za druženje: Glavni trg - stalna prireditvena površina - možnost postavitve stalne scene, Muzejski vrtovi, Novi trg in površina pred KC Janeza Trdine, igrišča na Loki.

Športnorekreacijske površine: Športni park Loka, športni park Portoval.

Parkovne ureditve: Marof s predstavitev izkopenin, Portoval in Ragov log - s poučnimi potmi, površina pod nakupovalnim središčem TUŠ.

Kolesarske poti: Skupne površine za avtomobile in kolesarje, območje 30 km/h, kolesarske steze ob ulicah, kolesarske steze kot sestavina urbane opreme.

To je videnje obstoječega stanja oziroma danosti, s katerimi mesto razpolaga, niso pa medsebojno povezane v celotno življenjsko ponudbo. Prav zaradi bogastva, ki ga imajo mesto in iz tega izhajajoče možnosti, bi mesto lahko cvetelo s svojo vsestransko ponudbo. Za uresničitev teh ciljev pa sta potrebna pripadnost in predanost tem ciljem.

Vsebinska, ki je navedena, bi morala biti vključena v razvojni ali prenovitveni načrt mesta z vso potrebno projektno in gmotno dokumentacijo. Ta bi morala biti vključena v razvojno strategijo mesta, za katero mora biti zagotovljen denar v letnih proračunih in s katero bi se lahko potegovali tudi za evropska sredstva. Ker tega ni, je edina možnost, da se lotimo zadeve, ki je zahtevna in obsežna, vendar obvladljiva.

Naloga delovne skupine oziroma njenih enot ni v izvedbenem delu, temveč v skrbništvu in medsebojnem usklajevanju. Načrt dejavnosti je možno deliti po vsebini in odsekih z ljudmi, sorodnimi do sebi ustreznih vsebin. Če bomo uspeli pritegniti mlade v ta program, v kar ne dvomim, se zanamcem ne bo treba sramovati svojega mesta, če se ga že sramuje naš rod.

Kot prednostna naloga naj bo ureditev Glavnega trga. Zaradi sestavljenosti in odnosa do arhitekturne dediščine prof. M. Mušiča je naloga toliko bolj občutljiva. Naloga skupine naj bi bila poiskati ustrezno vsebino ali namenskost Glavnega trga. Iz namenskosti bodo sledile ureditve pritličja in prometna ureditev. Ureditvi pritličja pa bo sledila tudi komu-

nalna podstat z ureditvijo pešcev in povoznih površin ter zasaditvami in ostalo urbano opremo.

Po določitvi namenskosti Glavnega trga se šele lahko začne celostna ureditev, za kar pa bo potrebna ustrezna projektna dokumentacija. Če začnemo takoj, bo uresničitev možna komaj v petih letih. V proračunu za leto 2013 pa je treba zagotoviti denar za pripravo projektne in ostale dokumentacije.

Ker je prenova Glavnega trga zahteven in dolgotrajnejši projekt, predlagam, naj se naše delo usmeri v vključevanje še drugih območij, predvsem pa naj bo naša naloga pomoč mladim, da za svoje želje in predloge dobijo podporo, ker le s skupnimi močmi lahko premaknemo stvari na bolje.

Za takojšnjo poživitev pa naslednji predlog.

I. Mesto predstavi Novomeščanom, predvsem mladim (medgeneracijsko druženje je osnova za vrnitev življenja v mesto). Druženja naj bi bila v obliki pohoda po mestu: Kapitelj-muzej-Ropasova hiša, muzejski vrtovi-Narodni dom, do mostu, kjer se pohod deli

a) smer Loka ob Krki, pogled na Kandijo, čez Novi trg do Glavnega trga, b) smer Glavni trg-Frančiškanska cerkev in knjižnica-Knjižnica Mirana Jarca.

II. Debatni večeri za oživitev spomina na meš-

Ko je Društvo Novo mesto pred skoraj dvajsetimi leti začelo svojo dejavnost, je širši javnosti in lokalni oblasti v marsičem kot prvo smelo pokazalo na klavno stanje na mnogih področjih, po katerih se meri urejenost mesta. Udarne točke takratnega programa prizadevanj so z leti v svoje politične programe prevzela praktično vse politične stranke in liste na lokalni sceni, pa kljub temu velikih vidnih sadov nekako ni.

Mesto, ki je bilo vedno v ospredju društvenih prizadevanj, ostaja pozabljeno in zanemarjeno, tlaki in pročelja so čedalje bolj prepuščeni novotarjenju novodobnih podjetnikov, o javni mestni razsvetljavi pa bolje da ne govorimo. Vseeno pa veseli to, da se krepki zavest posameznikov in skupin o nujni večji urejenosti, saj smo si vsi enotni glede ocen o zanemarjenosti.

Opažamo, da je čedalje več takih, ki vidijo in javno povedo, da ne pristajajo več na večne izgovore odgovornih občanarjev. Vse več je lokalnih spletnih portalov, ki te vsebine bolj ali manj sistematično obravnavajo, smo pa pred dnevi odkrili lepo urejeno in dejavno spletno stran **zanovomesto.si**, ki izkazuje hvalevreden kritičen odnos. Priporočamo ogled! (mv)

čane in mesto.

Ko sem si dvakrat ogledal razstavo o polpretekli zgodovini Novega mesta, me je obšlo nelagodje ob spoznanju, da so meščani Novega mesta znali živeti meščansko življenje. Kako oživiti mestno jedro, če Glavni trg ni naseljen, če ni prebivalcev, ki bi dajali mestu dušo? Z dejavnostmi, ki jih je možno pripeljati v mesto, se bo vrnilo tudi življenje. Vendar so za to potrebni volja, čas in denar. Poizkusimo z majhnimi koraki, pa če je to ena ura tedensko, ko se bomo srečevali na Glavnem trgu ob skodelici čaja ali kozarcu vina, ko bomo lahko povabili svoje prijatelje od drugod in jim predstavili naše mesto. To naj bo naša prva naloga. ALBERT RAČEČIČ

Za naslov: